

Hans og Hannah **og** **udvandringen som mormoner i 1863 fra** **Sydfyn til Fillmore i Utah**

Dette er beretningen om Hans og Hannah, om deres liv før 1863, rejsen til Utah og hvorledes hele familiens liv former sig som pionere.

Working from Dawn to Dusk, Near Fillmore, painting of Donald Beaugard, 1908

Forord

Dette er beretningen om tømreren Hans Hansen (1835 - 1818), der er efterkommer fra vores slægt på Torpegården i Diernæs og som udvandrede med sin kommende kone i 1863 til Utah, hvor han stiftede familie og blev en værdsat tømrer, der satte sit præg på området ved at være med til at bygge religiøse templer og mange forskellige bygninger.

Familien var blandt de første pionerer, der krydsede de store sletter frem til Utah.

Beretningen bygger på kirkebøger og folketællinger og ikke mindst dagbøger fra udvandringen med skibe og på The Mormon Trail.

Desuden er der levende beskrivelser fra familiens efterkommere om deres liv i Fillmore, Utah.

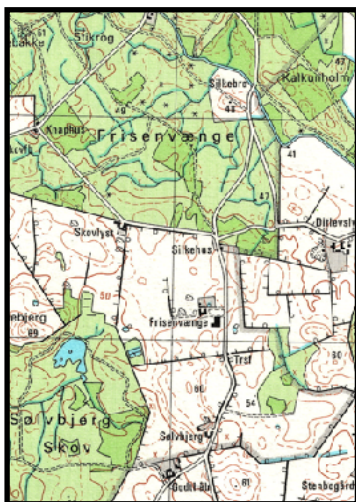
Jeg har forsøgt at finde forbindelserne mellem familierne og tilsidst fundet en for mig ukendt, men meget anerkendt kunster hvis familie kom til Utah i 1962 fra Randers.

Svogerslev. maj 2024

Poul - der har foretaget redigering og undersøgelsen af beretningen.

LA NOUVELLE JÉRUSALEM, ou LA GRANDE VILLE DU LAC SALÉ (AMÉRIQUE).

Hans Hansen

Det er spændende beretninger, man kan skrive om vores efterkommere fra Torpegården i Diernæs. Der er aner til Ærø, Rue ved Vigerslev og til Utah.

Her i Diernæs finder vi nu først bonden Hans Hansen (1770 – 3. juni 1837) han har tilnavnet Torpegård, og han er fæster på dobbeltgården. Han kan betragtes som stamfaderen til hele Hansen-familien, der bosatte sig i Ejby i 1912.

Han blev gift i 1799 med Maren Rasmusdatter (1771 – 29 November 1853) de fik mindst 4 børn heraf moderen til Hans.

Hun hedder Anne Marie og blev født i 1802 og gift med væveren Hans Rasmussen i 1829 og de bosatte sig i et lille hus i Brahetrolleborg storskov i området, der hedder Sølvbjerg og det er som indsidder i et lille hus, der hedder Silkehuset (Sølvbjergvej 34).

De fik i hurtig rækkefølge 4 børn inden Hans blev født i 1835.

Familien boede i et af husene ved den nu fredede Skovridergård Ditlevslust. Som indsiddere betalte de for deres ophold med deres arbejdskraft.

Hans Rasmussen var væver ligesom mange andre i området. Folketællingerne viser, at der i de to sogne var henholdsvis 24 og 14 vævere.

Silkehuset lå i det område, der blev kaldt Sølvbjerg, hvor der kun boede omkring 30 beboere. Det var beliggende nær store skovområder, cirka 8 km fra Brahetrolleborg, som ejede gårde og skove i det omkringliggende bakkede landskab. Den store sø Brændegård, hvorfra Silke Å udspringer, var også en del af dette naturskønne område.

Hannah fra Hundstrup

Her i Hundstrup fejres stavnsbåndes ophævelse igennem mange år netop den 20 juni, som en af årets vigtigste dage.

beboer var så Hannahs far Rasmus Sørensen, han har

Vi drager nu til området Hundstrup, der ligger mod øst ca. 8 kilometer vest fra Svendborg, hvor Hans Hansen fandt sin kommende kone Hannah døbt Johanne Margrethe Rasmusdatter født 19. Marts 1842.

Hun var datter af husmand og daglejer Rasmus Sørensen 1801 - 1875 og Johanne Rasmusdatter 1805 -1894. *Moderen Johanne migrerer også til Utah omkring 1876, da hendes mand er død.*

Hannah var en af 5 børn: Karen Johanne, Søren, Rasmus og Hans. *Søsteren Karen migrerer også i 1865 til Utah, men dør på skibet lige før ankomsten til New York.*

Hundstrup ligger i et småkuperet landskab, som skærer sig ind i det mere bakkede randmorænelandskab med de store skove nord for byen.

Byen er særligt kendt for det sted hvor moderæblet til Filippa har hjemme.

Ejendommen står første gang omtalt i år 1778 og var Fæstehus til Flintholm, fæster var Hans Hansen Holmdrup, og han har ejendommen fra 1778 til 1833. Næste

Historiske oplysninger: Flippavej 59, Matr.26e Ejerlav:
Hundstrup by. (Hundstrup gl. sogn)

fæstebrev fra d. 1/5 1835. Han har til Frederik Reinholt Lange på Flintholm betalt 300 RD til indfæstning. Denne Frederik Reinholt Lange opførte den nuværende hovedbygning på Flintholm omkring 1840. Næste beboer var Henrich Michael Poulsen, som har fået lejekontrakt d. 15/2 1875. Da Rasmus Sørensen dør.

Det var lidt om vores forfædre, der snart tilslutter sig mormonerne og immigrerer til Utah i 1863.

Stavnsbåndets ophævelse

En kort beskrivelse af den tid som de levede i og som nok blev bestemmende for deres udvandring til Utah.

Vi er her i tiden lige efter stavnsbåndet ophævelse.

Ophævelsen af stavnsbåndet, der fandt sted i Danmark i 1788, var en markant begivenhed i dansk historie, der havde vidtrækkende sociale og økonomiske konsekvenser.

Stavnsbåndet var et system, hvor bønderne var bundet til jorden og tilknyttet gods eller herregårde. De var forpligtede til at arbejde på godsets marker og betale afgifter til godsejeren. Ophævelsen af stavnsbåndet betød, at bønderne blev frigjort fra disse bindende forpligtelser og fik øget frihed

og selvstændighed. Lige før stavnsbåndets ophævelse blev censuren afskaffet og trykkefriheden blev stadfæstet.

Det var begyndelsen til de reformer, der kom i årene lige efter, og som blandt andre sikrede indførelsen af folkeskolen fra 1814.

Det er værd at bemærke at netop Godset Brahetrolleborg har stor indflydelse på disse reformer. Her boede Christian Ditlev Frederik, greve af Reventlow, godsejer og politiker, han levede fra 1748 til 1827. Familien Reventlow var ejer af Brahetrolleborg.

Brahetrolleborg var et af de mest betydningsfulde godser i Danmark på det tidspunkt, og Reventlow havde stor indflydelse på både landbrugsdrift og politik i området. Han var en aktiv fortaler for landbrugsreformer og modernisering af samfundet generelt.

Som en ledende skikkelser inden for den danske adel spillede Reventlow en central rolle i samfundsforandringerne i perioden, herunder afskaffelsen af netop stavnsbåndet. Hans var medlem af Landstinget og Statsminister, hvor han arbejdede for at fremme reformer, der ville gavne både bønder og godsejere.

Brahetrolleborg fungerede som centrum for Reventlows aktiviteter og var et sted, hvor man kunne implementere og demonstrere de progressive ideer, de kæmpede for i samfundet.

Familien formåede at omsætte oplysningstidens nye tanker til virkelighed i Brahetrolleborg sogn, så de efterlod en arv, der kommer os alle ved den dag i dag: en skole, der skulle oplyse og lære børnene at tænke selv; aftenskole for voksne,

håndværkeruddannelse foruden landets første seminarium uden for København.

Desuden et spirende demokrati i form af landets første sogneråd, udskiftning af gårdene, ophævelse af stavnsbånd, nye dyrkningsreformer i såvel landbrug som skovbrug, fattigforsørgelse og en begyndende industrialisering i form af hammerværk, væveskoler, hør avlingsinstitut mv.

Efter ophævelsen af stavnsbåndet og indførelsen af ejendomsrettigheder for bønder i Danmark blev der en stigning i priserne på landbrugsejendomme. Dette kunne gøre det vanskeligt eller helt umuligt for husmandssønner eller andre uden store økonomiske ressourcer at købe en gård.

Stavnsbåndets ophævelse i 1788 havde dermed en indirekte, men væsentlig, indflydelse på udvandringen fra Danmark i 1860'erne og fremefter.

Udover disse økonomiske faktorer spillede også sociale og politiske forhold en rolle. Mange så udvandringen som en mulighed for at undslippe social begrænsning og politisk undertrykkelse og dermed kommer vi frem til en væsentlig faktor, der nok i denne sammenhæng fik betydning for denne familie - nemlig de gudelige vækkelsers tid fra 1800 tallets begyndelse.

Perioden fra 1800-1840 - gudelige vækkelsers tid.

Forløberen for Indre Mission og Grundtvigbevægelsen og religiøse bevægelser fra andre lande.

De gudelige vækkelser var helt overvejende en bevægelse i bondebefolkningen. Der var folk fra alle lag af almuen, men nok en tendens til, at håndværkere og husmænd var stærkt repræsenterede, ikke mindst som prædikanter og lokale ledere.

På Sjælland synes vækkelserne særlig at have fået fat blandt småkårsfolk, mens de tidlige fynske forsamlinger på Kertemindeegnen derimod i høj grad byggede på gårdmandsbefolkningen. I Jylland opstod blandt andre de for os kendte "De stærke jyder"

Det er bemærkelsesværdigt, at både mænd og kvinder træder frem i forsamlingslivet. Det var ganske vist mænd, der forkyndte, men kvindernes aktive deltagelse således kan udtrykkes sådan:

„Kendemærket på en kristen var det, om vedkommende trodsede alle hindringer, mænd, forældre og hvem ellers, der ville holde dem fra at høre ordet i forsamlingerne ...”

Det var i meget stort tal de unge, der mødte frem ved forsamlingerne, og karle og piger udgør en stor del af underskriverne på de nævnte adresser. Det kan ikke overraske, da vækkelsesbudskabet repræsenterede noget nyt

og anderledes på et af tilværelsens allervigtigste områder og derfor naturligt især blev modtaget af den unge generation. Vækkelserne var ikke sociale eller politiske i den forstand, at

de direkte indeholdt krav om samfundsforandringer.

Men den var præget ikke mindst den udprægede frontstilling mod gejstligheden, der kom ind i prædikanternes og andres faktiske optræden i 1830'erne, havde farve af de spændinger mellem „almue” og „dannelse”, der gennemtrængte hele samfundet i 1800-tallets første halvdel.

Det var en ny selvbevidsthed, der kom til udtryk, når de vakte trodsede præster og verdslige myndigheder og opfattede sig som ligeberettigede til at tage stilling til de afgørende spørgsmål om liv og salighed.

Opgøret startede i begyndelsen af 1800-tallet med front mod statskirkepræster og enevoldsstat, og sluttede med vækkelsens splittelse og indbyrdes strid omkring 1870. De to mest dominerende kirkelige retninger i dansk kirkeliv op til vore dage – grundtvigianismen og Indre Mission – blev således skabt ud af en fælles vækkelsesbevægelse midt i 1800-tallets brydningsår.

Vækkelsesbevægelserne åbnede op for, som vi nu skal beskrive, at mange blev omvendt til baptister og mormoner med tanker om en anden tilværelse i Amerika.

Den store udvandring fra Danmark startede her fra 1850 og frem til 1915.

I alt cirka 300.000 udvandrede heraf 14.000 mormoner.

Her er tallene:

1850'erne: Omkring 5.000-10.000 udvandrede til Amerika fra Danmark.

1860'erne: Antallet steg til omkring 20.000-25.000. Især som følge af krigen i 1864.

1870'erne: Udvandringen fortsatte med omkring 30.000-35.000 i perioden.

1880'erne: Dette årti så den største bølge af udvandring, med omkring 60.000-65.000 danskere, der rejste til Amerika.

1890'erne: Antallet faldt lidt til omkring 40.000-45.000.

1900'erne: Udvandringen fortsatte med et lignende niveau som i 1890'erne, med omkring 40.000-45.000 udvandrere.

1910'erne: På grund af forskellige faktorer som f.eks. stramminger i USA's indvandringspolitik og økonomiske forbedringer i Danmark, faldt antallet af udvandrere markant. Antallet var cirka 5.000-10.000 i dette årti.

Her udvandrede en af vores slægtninge Marius Hansen fra Rue, også med rødder tilbage fra Torpegården i Diernæs - Det er Oves onkel. Han immigrerede i 1913 til Alberta, Canada ombord på Amerika båden.

Mormonerne

“Mormon bliver kun den, som det har kostet alt, sagde han. Der er ingen, der kommer med det forjættede land til dig. Du må selv vandre gennem ørkenen. Du må forlade fædreland, slægt og ejendom. Så er du mormon. Og om du så kun ejer de blomster, man på Island kalder ukrudt, forlader du dem. Du fører din unge blussende elskede ud i ørkenen. Så er du mormon.” Fra Halldór Laxness' roman: Det genfundne paradys. 1960.

Mormonkirken blev grundlagt i 1830, da Mormons Bog udkom. Bogen blev som det allerførste andet sprog oversat til dansk. Apostel Erastus Snow og Peter O. Hansen, som var med til at åbne den danske mission i 1850, ses her under arbejdet med oversættelsen af Mormons Bog.

Mormonerne havde begyndt deres virke i København i 1850. De opsøgte med det samme baptisterne, som i 1839 havde stiftet den første frikirke i Danmark, og de gik ind for voksendåb, ligesom mormonerne heller ikke mente, børn skulle døbes som spæde.

Flere af baptisterne blev stærkt grebet af mormonerens forkyndelse om den nye profet, Joseph Smith, og hans åbenbaringer, og det gik sådan, at flere sluttede sig til mormonerne.

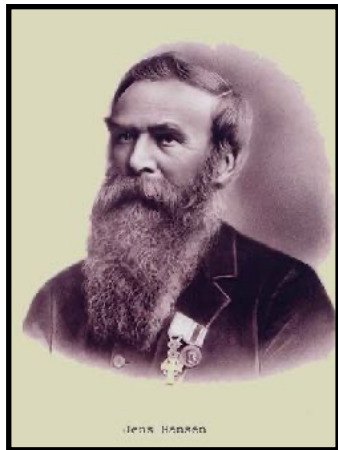

Mormonkirken blev grundlagt i 1830, da Mormons Bog udkom. Bogen blev som det allerførste andet sprog oversat til dansk. Apostel Erastus Snow og Peter O. Hansen, som var med til at åbne den danske mission i 1850, ses her under arbejdet med oversættelsen af Mormons Bog. Billedet er malet af Scott Snow til den danske kirkes 150-års jubilæum i 2000. Foto: Kurt Dybvang Balazs.

De fynske mormoner

Vores aner her fra Brahetrolleborg og Hundstrup blev optaget i den mormonske gren (lokale menighed) omkring 1856 - 1858 og de skulle så i fælleskab med deres menighed alle rejse til Utah, hvor det forjættede land Zion fandtes ifølge deres tro.

Det var særligt prædikanten Jens Hansen fra Nordfyn, der omvendte mange folk. Da han rejste til Utah i 1854 mødte vores aner ham nok ikke, men han efterlod et stærkt eftermæle. Han var søster søn til Lars Pedersen [link](#) og de var begge karismatiske prædikanter.

Jens Hansen omvendte og døbte næsten 100 fynboer som mormoner, og disse udvandrede til Utah og tog gerne børn og bedsteforældre med. Den amerikanske missionær William W. Cluff drog også rundt her på fyn sammen med trosfæller

gik fra sted til sted på Fyn.

Ikke den mindste markvej blev overset af missionærerne. Ja, faktisk var det som om, at jo længere borte fra landsbyerne

Mormoner på besøg. "Tvende Mormonere er på deres vandring komne ind i et Tømmerhus paa Landet, hvor de ved Prædiken og ved Fremvisning af nogle af deres Sekts Skrifter søge at vinde nye Tilhængere", skrev maleren Christen Dalsgaard på sit billede. Trods mormonernes og især baptisternes mission i 1850'erne forblev hovedparten af de vakte inden for den rummelige folkekirke, hvor de bevarede deres særpræg med tilknytningen til bedehuse/ missionshuse. Efter foto. Statens Museum for Kunst.

folk boede, des nærmere var omvendelsen. Særlig langs kysterne, som hos vores aner, her skød nye grene frem.

I 1850-erne opstod 12-13 fynske grene, som på nær et par stykker forsvandt i 1860-erne. Vores aner emigrerede i 1863.

For mormonerne her på fyn var målet nået, mormonerne fra området var emigreret, de vantro udelukkede, grenen tom.

De tilbageværende mormoner på fyn samledes i Odense grenen, der eksisterer den dag i dag.

At blive mormon betød en stor personlig forandring.

“Alt det, som kunne ødelægge det legeme, Gud havde skænket, blev forbudt. Man måtte ikke mere drikke kaffe eller

alkohol, ryge tobak endsige skrå. Så kunne det hjælpe med en sveskesten i munden. Mormonerne måtte heller ikke tæve konen eller børnene. Hver uge skulle de stille til møde i grenen, og der kunne være langt at gå. At falde i søvn gik slet ikke an. Præsterne skulle ubetinget adlydes. “

Fra omverdenen kom hån og foragt, men med frelsen for øje prellede det af på mormonerne.

Vi skal nu følge Hans Hansen og hans kones slægthistorie, som deres store familie i Utah har formuleret den og som er tilgængelig på familysearch.org.

Mormonerne prioriterer slægtsforskning af flere grunde. Først og fremmest tror de på, at familier kan være sammen for evigt, ikke kun i dette liv, men også i livet efter døden. Slægtsforskning giver dem mulighed for at opdage deres forfædre og lære mere om deres historie og kulturelle arv.

FamilySearch - databasen blev etableret af mormonerne som en del af deres trospraksis. Kirken ser det som en tjeneste til menneskeheden, hvor alle, uanset religiøs overbevisning, kan søge og finde information om deres familiehistorie. Databasen er blevet en af verdens største og mest omfattende samlinger af genealogisk materiale.

Derudover spiller slægtsforskning en vigtig rolle i mormonernes trospraksis, da de udfører dåb og andre ceremonier på vegne af deres afdøde forfædre. De tror på, at disse handlinger kan give deres forfædre mulighed for at acceptere evangeliet og fortsætte deres åndelige rejse efter døden.

Samlet set driver mormonerne FamilySearch for at styrke familiens bånd, tilbyde tjenester til slægtsforskning til offentligheden og udføre religiøse ritualer på vegne af deres forfædre.

Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige har oprettet aftaler og samarbejder med nationale arkiver og andre kulturinstitutioner for at digitalisere og bevare arkivalier af genealogisk betydning. Dette samarbejde giver både mormonerne og offentligheden adgang til en bred vifte af genealogiske kilder.

Jeg har gennemarbejdet en del af disse oplysninger, som der foreligger omkring Hans Hansen og hans familie, derfor har jeg har rettet til i det der fremgår af slægthistorien, som åbenbart ikke er korrekt. Her har slægten jo ikke haft specifik kendskab til det danske sprog og historie.